

Lausunto kaivoslain kansalaisaloitteeseen

Marraskuu 28 2019

Thomas Hoyer, toimitusjohtaja

Vastuulliset kaivokset mahdollistavat Suomelle merkittävän roolin akkuteollisuuden arvoketjussa

- Kaivosala Suomessa kärsii epäluuloista ja yleisestä luottamuspulasta. Tämä hämärtää kaivosalan tarjoaman merkittävän mahdollisuuden Suomelle ottaa rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa ja luoda merkittävä strateginen teollisuudenala akkuteknologian kehittäjänä ja tuottajana.
 - Ilmastokriisiä koskevassa päätöksenteossa keskustelemme eri valtioiden rooleista ja velvoitteista. Tämä tulee kääntymään keskusteluksi valtioiden velvollisuuksista sekä muutoksen tuomista mahdollisuuksista.
 - Suomalaisella yhteiskunnalla ja lainsäädännöllä on mahdollisuus tehdä Suomesta tiennäyttäjä eurooppalaisen akkuteknologian rakentajana. Kilpailuetuina meillä ovat vuosikymmenten osaaminen, vastuullisesti tuotetut raaka-aineet sekä riippumattomuus Kiinasta.
- Ainoatakaan tuuli- tai aurinkovoimalaa ei rakenneta ilman kaivostoimintaa. Uusiutuvan energian laajamittainen käyttö vaatii sähkön varastointia akkuihin. Nikkeli, koboltti ja litium ovat kaikkein kriittisimmät mineraalit tässä kehityksessä.
 - Suomeen hiljattain tehdyt isot ulkomaiset investointipäätökset (BASF, Umicore) perustuvat kriittisten raaka-aineiden saatavuuteen, prosessointiosaamiseen sekä maantieteelliseen sijaintiin.
 - Malminetsintä- ja kaivosala ovat vain osa kasvavaa akkuekosysteemiä, mutta vastuullisesti tuotettujen raaka-aineiden niukkuus asettaa suomalaisen kaivosalan ratkaisevaan asemaan mahdollistamaan maallemme merkittävän osan akkuteollisuuden arvoketjusta.
- Kaivostoiminta on toteutettava luontoa ja alueiden asukkaita kunnioittaen. Kaivosala tarvitsee viisasta ennakoitavaa sääntelyä sekä oikeaan suuntaan ohjaavaa kannustusta.

Lainsäädännön ja valvonnan tulee ohjata ympäristö-, sosiaaliseen ja yhteiskuntavastuullisuuteen

- Ympäristövastuullisuus
 - Kansalaisaloite esittää kaivoslupaprosessin "alistamista" ympäristölupaprosessille. Ajatus on looginen ja toteutettavissa. Suurin haaste syntyy lupa- ja valvontaviranomaisten resursoinnissa ja organisoinnissa. Lupaprosessin muuttaminen ympäristölupavetoiseksi sinällään ei lisää/vähennä alan ympäristövastuullisuutta.
 - *"Malminetsintää ja kaivostoimintaa ei tule toteuttaa arvokkailla luontoalueilla."* Samaa mieltä; resurssien käyttäminen malminetsintään alueilla, jonne ympäristösyistä ei ole mielekästä avata kaivosta, on resurssien väärää kohdentamista.
- Sosiaalinen- ja yhteiskuntavastuullisuus;
 - Royalty- tai kaivosvero Suomessa on vain ajan kysymys. Se on alallamme normi ja kaivostoiminnan yleisen hyväksynnän näkökulmasta välttämätön. Maksun tuotto on kohdistettava alueille, joissa kaivokset toimivat. Lainsäädännön tulisi kannustaa mineraalien jatkojalostamiseen Suomessa, näin isompi osa arvonmuodostuksesta jää tänne.
 - Malminetsintää koskevia käytäntöjä tulisi muuttaa siten, että hakijalla on oltava osoittaa suunnitelma ja taloudelliset edellytykset malminetsinnän tekemiseen. Mikäli suunnitelmaa ei toteuteta, varaus/malminetsintälupa raukeaa. Näin Suomen kallioperä tulee tutkituksi, kansallinen geologinen tietovaranto karttuu ja varausalueiden asukkaat eivät joudu elämään epätietoisuudessa.

Vastuullisuus tarkoittaa myös taloudellista vastuullisuutta; verojen maksuja sekä pysyviä työpaikkoja

- Taloudellinen vastuullisuus kattaa sekä verojen maksamisen että pysyvien pitkäaikaisten suorien sekä epäsuorien työpaikkojen luomisen.
- Kaivoslainsäädännön on oltava ennakoitavaa ja kansainvälisesti vertailukelpoista. Näin voimme houkutella Suomeen miljardi-investointeja akkumineraalien tuottamiseen ja siten mahdollistaa Suomelle mahdollisimman laaja osa akkujen arvoketjusta.
- Malminetsintä ja kaivostoiminta on Suomessa pääosin keskittynyt alueille, joissa demografinen kehitys on hyvin huolestuttavaa – kaivoksilla ja metallinjalostuksella on hyvin merkittävä taloudellinen vaikutus monessa suomalaisessa kunnassa.
- Kaivosteollisuuden mahdollistama liiketoiminta ei rajoitu ainoastaan kaivoksiin ja niiden tukitoimintoihin - uudessa maailmanjärjestyksessä raaka-aineiden saatavuus korostuu, kun tehdään investointipäätöksiä.
 - ”Vastuullisesti Suomessa tuotettu” tulee olemaan ostopäätöksen ratkaiseva tekijä sähköautoa ostettaessa, niin autoteollisuudelle kuin kuluttajalle.

Kansalaisaloitteessa esitetty päätöksenteon ”paikallistaminen” ei kuulu talousvaliokunnassa käsiteltäviin asioihin, mutta asia on tärkeä lainsäädännön muutoksia suunnitellessa

- Kaivosten luvitus sekä valvonta on post-Talvivaaraa parantunut merkittävästi ja osaaminen sekä resurssointi kansallisella taholla on hyvää.
- Kansalaisaloite on säilyttämässä kuntapäättäjien niskoille merkittäviä vastuita. Ilman merkittäviä lisäresursseja kuntatasolle, tämä aiheuttaisi haasteita;
 - Miten rikastamot, joiden raaka-ainevirta tulee useammalta kaivokselta useamman kunnan alueelta? Ympäristön ja talouden kannalta usein järkevä vaihtoehto, mutta hallinnollisesti ohjattaisiin rakentamaan yksittäisiä kaivos-rikastamo-integraatteja.
 - Mikä olisi se vaihe, jossa kunta ottaisi kaivoshankkeisiin kantaa? Kannattaako yhtiöiden edes aloittaa hankkeisiin investoimista ilman kunnalta tulevaa vahvaa vakuutusta projektin hyväksynnästä? Mihin tietoon kunta perustaisi aikaisen vaiheen kantansa?
 - Kaivosten valmistelu kestää useita vuosia, kunnallisvaalit ovat joka neljäs vuosi. Voiko istuva valtuusto tehdä päätöksiä, jotka vaikuttavat kunnan tulevaisuuteen tulevien valtuustokausien aikana? Kansalaisilla sekä yhtiöillä tulee olla ennakoitavuus tulevaan. Joissakin kunnissa voi joka kunnallisvaalista tulla ”kaivosvaalit”.
 - Mikä on kuntien valmisteluorganisaatioiden osaaminen ja miten virkavastuulakia tulkittaisiin tilanteessa, jossa kaivoshankkeita kannatettaisiin tai vastustettaisiin valheellisin väittämin?
- Kaivospäätöksissä on syytä olla vahva paikallinen elementti, mutta täyden vastuun siirtäminen paikallistasolle aiheuttaa päätöksenteon- ja valvonnan osaamistyhjiön, pitkittää prosesseja ja aiheuttaa lisääntyvää epävarmuutta – tämä ei ole kenenkään edun mukaista.

Kiitokset ajastanne ja mielenkiinnostanne